

Bulletin advokacie online

eFocus

Bulletin advokacie online pro Vás nově přináší odborné příspěvky týkající se aplikace občanského zákoníku a dalších nových právních předpisů v praxi.

Vybíráme pro Vás:

Paušální náhrada hotových výdajů pro nezastoupeného účastníka řízení?

Autor: **JUDr. Jiří Grygar, Ph.D., soudce Okresního soudu Praha-východ**

Vláda ČR schválila dne 22. 9. 2014 návrh novely o. s. ř., jímž hodlá zavést paušální náhradu hotových výdajů pro toho účastníka, jenž má nárok na náhradu nákladů řízení a současně není právně zastoupen advokátem.

Jako důvod novely je uváděno, že oproti účastníkovi nezastoupenému advokátem (příp. notářem nebo patentovým zástupcem) není náhrada těchto nákladů přiznána, pokud jejich vznik nedoloží (totéž je uváděno ohledně náhrady ušlého výdělku) a že taková úprava klade na účastníky řízení nezastoupené advokátem vyšší nároky. Návrh novely si proto klade za cíl **„do jisté míry srovnat postavení účastníka řízení nezastoupeného s účastníkem zastoupeným“**.

Důvodová zpráva uvádí, že: *„účastník, který není zastoupen profesionálem, má v souvislosti s řízením určité náklady, které zpravidla nevyčísľuje, neboť by s tím měl více starostí, než odpovídá náhradě, která mu bude poskytnuta, zatímco v případě profesionála jsou hotové výdaje paušalizovány. Z tohoto důvodu se v praxi náhrada hotových výdajů pravidelně přiznává, jen je-li zástupcem profesionál, u něhož je částka paušalizována, když účastník své náklady nevyčísľil. Tím jsou účastníci motivováni k tomu, aby využívali služeb profesionálů, čímž se paradoxně zhoršuje i postavení neúspěšného účastníka. Není důvod, proč by se na účastníka, kterého profesionál nezastupuje, měly klást vyšší požadavky, mají-li mu být výdaje nahrazeny. Paušalizace je řešení praktické, které dokáže usnadnit život soudcům i účastníkům a jejich zástupcům. Při vhodném nastavení paušálu lze navrženou právní úpravu považovat za spravedlivou, když za současné situace mnohdy neúspěšný účastník úspěšnému účastníku nenahrazuje hotové výdaje vůbec. Tato částka by měla pokrýt náklady zpravidla skutečně vynakládané. Pokud vzniknou v souvislosti s řízením účastníku vyšší, nemusí možnosti paušální náhrady využít a může namísto toho své skutečné náklady vyčísľit.“*

Znění návrhu

Návrh hodlá v o. s. ř. stanovit:

„Zastupoval-li účastníka, jemuž byla přisouzena náhrada nákladů řízení, jiný zástupce než podle § 137 odst. 2, je ten, jemuž byla uložena náhrada těchto nákladů, povinen zaplatit ji účastníkovi.“ (jako nový § 149 odst. 3 o. s. ř.)

„Účastníku, který nebyl v řízení zastoupen zástupcem podle § 137 odst. 2 a který nedoložil

výši hotových výdajů svých nebo svého jiného zástupce, přizná soud náhradu v paušální výši určené zvláštním právním předpisem. Paušální náhrada zahrnuje hotové výdaje účastníka a jeho zástupce; nezahrnuje však náhradu soudního poplatku.“ (jako nový § 151 odst. 3 o. s. ř.)

Vyhláškou pak hodlá stanovit, že při rozhodování o náhradě nákladů řízení ve sporech, ve kterých bylo rozhodnuto o peněžitém plnění ve výši **nepřesahující 50 000 Kč bez příslušenství**, činí paušální výše náhrady hotových výdajů účastníka **300 Kč** a **v ostatních případech 900 Kč**; při výkonu rozhodnutí nebo exekuci činí paušální výše náhrady nákladů 450 Kč (1/2 z 900).

Obecně

Proti cíli, který sleduje navrhovaná úprava, tj. srovnat postavení právně nezastoupeného účastníka řízení s účastníkem zastoupeným, nelze mít obecně námitek.

I pokud pomineme skutečnost, že je důvodovou zprávou poněkud nepřilehavě uváděno, že cílem je srovnat postavení jen „**do jisté míry**“, tak lze diskutovat o tom, zda došlo k zvolení správného legislativního řešení, a to jak co se týká systematického zařazení navrhované úpravy, tak jejího obsahu i rozsahu.

Evidentně jde o snahu zákonodárce, aby **účastníku, jemuž** podle výsledku řízení **bylo přiznáno právo na náhradu nákladů řízení** (§ 142 a násl. o. s. ř.), byly v rámci náhrady nákladů nahrazeny jeho **hotové výdaje v paušální výši** bez nutnosti jejich prokazování, pokud si tak tento účastník zvolil; v opačném případě je musí soudu doložit.

Systematické zařazení

Systematicky proto taková úprava spadá do toho ustanovení o. s. ř., které upravuje, jaké náklady účastníka zákon považuje za náklady soudního řízení, tj. **patří do § 137 o. s. ř.** Stejně tak je navrhovaná úprava svým systematickým zařazením **v rozporu s ustanovením § 142a o. s. ř.**, které stanoví, že bez zaslání předžalobní výzvy nejméně 7 dnů před podáním žaloby, nemá účastník právo na náhradu nákladů řízení. Nově navrhovaná paušální náhrada hotových výdajů je přitom **jen jednou ze složek celkové náhrady nákladů řízení**.

Chybějící navázání na oprávněný subjekt

Znění návrhu novely § 151 o. s. ř. se dle svého znění jasně neváže k oprávněnému subjektu, tj. účastníku, kterému bylo přiznáno právo na náhradu nákladů řízení (typicky podle § 142 odst. 1 o. s. ř. proto, že byl ve sporu procesně úspěšný), ale jakémukoli účastníku obecně, což je nesprávně. Nezbylo by než takový vztah dovozovat výkladem. Návrh se tváří, jako by paušální náhrada hotových výdajů měla v rámci náhrady nákladů řízení samostatné postavení, což není pravda, jak bylo uvedeno výše.

Lze to demonstrovat na příkladu: Účastník byl ve věci úspěšný nikoli zcela ale jen z části a bylo mu podle § 142 odst. 2 o. s. ř. přiznáno právo na náhradu nákladů řízení v rozsahu 80%. Jeho náklady přitom budou tvořeny např. soudním poplatkem 2000 Kč a paušální náhradou 1000 Kč, tj. celkem 3000 Kč. Účastník má tedy vůči protistraně vzhledem k míře svého úspěchu ve věci nárok nikoli na 3000 Kč ale jen na 2400 Kč.

To znamená, že **účastník nedostane celou paušální náhradu, jak to nesprávně stanoví návrh novely § 151 o. s. ř.** Nebo snad **má být prolomena zásada poměrného přiznávání náhrady nákladů řízení** podle § 142 odst. 2 o. s. ř.? To asi stěží.

Dále čtěte >>> [zde](#).

Na webových stránkách www.bulletin-advokacie.cz naleznete obsah stavovského odborného časopisu Bulletin advokacie, který je držitelem prestižního ocenění Právnícký časopis ČR pro rok 2011 a 2012 a nově také 2014, od letošního roku je taktéž recenzovaným časopisem.

Dále zde naleznete odborné příspěvky exkluzivně určené jen pro tento portál, denně aktuality ze světa práva, české i zahraniční advokacie, legislativy a judikatury.

Bulletin advokacie, Bulletin advokacie online
Česká advokátní komora

© EPRAVO.CZ – Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Recenze publikace: Chalupa, R. Zákon směnečný a šekový – komentář směnečné části. Zákon o mezinárodním právu soukromém – komentář směnečné části. Praha: Leges, 2021, 646 s.](#)
- [Recenzia](#)
- [Budoucnost je v technologiích i udržitelnosti](#)
- [Anotační recenze: Vyvlastnění a vyvlastňovací řízení](#)
- [Věznice jsou přeplněné a věznění příliš drahé. Knihou Tresty budoucnosti chce INFO.CZ otevřít diskuzi o změnách](#)
- [Recenze na knihu: Zdeňková, V., Seidlová, M., Čornejová, H., Peterová H.: Jak správně vytvářet a využívat FKSP: Jak postupovat při poskytování příspěvku na stravování.](#)
- [Recenze na knihu: Zuzana Strnadová: Co by měl vědět příjemce dotace. 1.vyd. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2019, ISBN: 978-80-247-3076-9](#)
- [Ondřej Chmela: Zrušení poplatku za podnět k ÚOHS lze považovat za správné](#)
- [Anotační recenze: Koudelka, Z., Průcha, P., Zwyrtek Hamplová, J.: Zákon o obcích \(obecní zřízení\) – Komentář. Praha: Leges, 2019, 480s](#)
- [Pražské finále osmého ročníku konferencí Soukromé právo](#)
- [Recenze: Jakub Tomšej a kolektiv – Zaměstnávání cizinců v České republice](#)